

Plast i havet

Plast och annat skräp har varit ett problem för våra hav i många många år. Det är därför vi gör detta reportaget, för att vi vill att fler folk ska förstå vilket allvarligt problem det är.

Så här säger Eva Blidberg (Håll Sverige rent)

om hur världen kommer se ut om inget händer snart. Globalt sätt tror jag tyvärr att utvecklingen fortfarande går åt fel håll. Många länder där människor får en bättre levnadsstandard och ökar sin konsumtion har inte avfallssystem som klarar av dessa ”nya” plasticsopor. Men jag upplever att medvetenheten generellt har ökat på säger Eva Blidberg det kommer det vara mer plast än fisk i haven vid år 2050 säger miljöministern Karolina Skog. Ett till stort problem. Eftersom plast inte bryts ner i havet smulas de ner till mikroplaster. Mikroplaster skadar levande organismer både fysiskt och toxikologiskt.

Plast kan vara väldigt farligt i havet och kommer därmed med en del olika konsekvenser.

De främsta konsekvenserna av plast i havet är: Att djur trasslar in sig i plasticskräp. Det kan ske på till exempel stränder men framför allt är det ett problem med förlorade fiskeredskap.

Att plasten innehåller farliga ämnen som kan sprida sig till omgivande vatten. Dessa farliga ämnen är oftast inte akut giftiga men på lång sikt påverkas djuren negativt till exempel genom minskad reproduktion. Att fastsittande organismer sätter sig på flytande plasticskräp och därmed transporteras till nya platser där de inte hör hemma. Om organismerna klarar av att leva och producera avkomma i den nya miljön kan de ta över området på bekostnad av andra arter. Följden kan bli en minskad biodiversitet och i värsta fall ändra hela ekosystemet.

Stora plast fragmenterar och blir till mindre och mindre bitar. Små plasticskräp, mindre än 5 mm, kallas mikroplast och har andra negativa konsekvenser än stora plast. Detta är bara de främsta och inte alla olika konsekvenser som plast påverkar havet med.

Detta har Eva Blidberg att säga om hur man ska förminska plast i havet. “Det är väldigt svårt att städa havet så det viktigaste är att arbeta förebyggande så att avfall inte blir skräp. Exempel på förebyggande åtgärder mot nedskräpning kan vara att jobba med beteende förändringar så att människor inte skräpar ner (kampanjen Kusträddarna är ett sådant exempel). Utbildning för fiskare kan ge ett minskat antal förlorade fiskeredskap. Kommuner kan förbättra infrastrukturen när det gäller soptunnor, papperskorgar och askkoppar, till exempel sätta ut fler nära kajer och hamnar, utforma dom på andra sätt eller tömma dom oftare. Vi behöver också minska användningen av engångsplast, både på individnivå och i samhället i stort. I vissa fall, som med sugrör, tillsätts lagstiftning som gör att plasticsugrör inte kommer att vara tillåtet och då ersätts de

med papperssugrör istället. Fördelen med pappers sugrören är att även om de också riskerar att hamna i naturen så blir de inte kvar lika länge”

En anledning för att plast måste minska i havet är att det är även farligt för människor. Plasten kan komma i fisk och andra saker vi äter och att vi äter havsmat som innehåller plastpartiklar, att vi utsätts för sjukdomsframkallande bakterier som transporteras med plasten och att det läcker ut farliga ämnen i kustvatten.

Fotografi av Tobias Dahlin

Hur stort problem är plast i havet för människor?

På många sätt. När det gäller människors hälsa så publicerade FN en rapport ganska nyligen om detta (och mycket annat vad det gäller plastskräp i havet). Här konstateras att plastskräp riskerar att skada människors hälsa genom att plastskräp förbränns, att vi äter havsmat som innehåller plastpartiklar, att vi utsätts för sjukdomsframkallande bakterier som transporteras med plasten och att det läcker ut farliga ämnen i kustvatten. Men vi ska komma ihåg att det här är på en global nivå. I Sverige ser vi till exempel sällan att vi bränner våra plastsopor längre. Även om kunskapen kring mikroplast fortfarande är dålig så äter vi inte fisk eller skaldjur i en sådan utsträckning att jag tror att vi riskerar vår hälsa.

Andra saker som påverkar människor är till exempel att vi tycker en skräpig miljö är ful och otrygg. Det kostar dessutom stora summor att städa av skattebetalarnas pengar. Men om vi inte städar så riskerar vi att förlora inkomster från turismen. Som ni märker så finns det inget positivt med skräp och att arbeta för en cirkulär ekonomi utan läckage av skräp är både nödvändigt och bråttom för att skapa ett hållbart samhälle.

Källor

<https://www.regeringen.se/artiklar/2017/02/plast-i-haven--ett-omfattande-miljoproblem/>

Eva Blidberg Jobbar på Håll Sverige rent, hennes inriktning är hav.
Intervju skedde den 7/12/21.

Av Emanuel Ryden (14), Elvin Parmar(14) och Alfred Berndtsson(14).
ÅK 8, Ahlafors fria skola, Sverige.